

НАРОДНО СЪБРАНИЕ		
Вх.№	49-354-04-315	
Дата	14	12 2023

**ЧРЕЗ
ПРЕДСЕДАТЕЛЯ НА
49-ТО НАРОДНО СЪБРАНИЕ**

56
14

**ДО
ПРЕДСЕДАТЕЛЯ НА
КОМИСИЯТА ПО КОНСТИТУЦИОННИ
ВЪПРОСИ**

УВАЖАЕМИ ГОСПОДИН ПРЕДСЕДАТЕЛ,

На основание чл. 80, ал.1 от Правилника за организацията и дейността на Народното събрание, правим следните предложения за изменения и допълнения в Законопроект за изменение и допълнение на Конституцията на Република България, със сигнатура № 49-354-01-83:

Параграф 1 се изменя така:

“§ 1. В чл. 23 се създава се ново изречение първо: „Науката, образованието и културата са първостепенни национални ценности“, а досегашното изречение първо става изречение второ и в него думите „за свободно развитие на науката, образованието и изкуствата“ се заменят със „за свободното им развитие“, а досегашното изречение второ става изречение трето.”

В § 2 т. 3 думите „конституирането на новоизбраното“ се заменят с „произвеждането на изборите за“.

Параграф 3 се изменя така:

“§ 3. В чл. 65, ал. 1 се създава изречение второ: “За народен представител може да бъде избран български гражданин, който има и друго гражданство, когато е живял последните осемнадесет месеца в страната.”

Параграф 4 се изменя така:

„§ 4. В чл. 84, т. 16, след думите „Висшия съдебен съвет“ се поставя запетая и се добавя „съответно от Висшия прокурорски съвет“.

Параграф 5 се изменя така:

„§ 5. Чл. 91б. (1) Народното събрание спазва принципите на откритост, прозрачност, публичност и обоснованост при избора на членове на органи, които изцяло или частично се попълват от него, за да гарантира тяхната независимост.

(2) Решенията за избор се приемат с мнозинство две трети от всички народни представители, когато това е предвидено със закон.”

Създава се нов §...:

“§. ...В чл. 93 ал. 2 се изменя така:

“(2) За президент може да бъде избран български гражданин по рождение, навършил 40 години, който няма друго гражданство, не е поставен под запрещение, не изтърпява наказание лишаване от свобода и е живял последните пет години в страната.”

Параграф 6 се изменя така:

“§ 6. В чл. 99 се правят следните изменения и допълнения:

1. В ал. 5, в изречение първо след думата „президентът“ се добавя „след консултации с парламентарните групи и по предложение на кандидата за служебен министър-председател“, а думите „разпуска Народното събрание“ се заличават и накрая думите „в срока по чл. 64, ал. 3“ се заменят с „в двумесечен срок“, досегашното изречение второ се изменя така: „За служебен министър-председател се назначава измежду председателя на Народното събрание, председателя на Върховния касационен съд, управителя или подуправител на Българската народна банка, председателя или заместник-председател на Сметната палата и омбудсмана или негов заместник.“

2. Алинея 7 се изменя така:

„(7) Основна задача на служебното правителство е да организира честни и свободни избори. Ограничения в правомощията на служебното правителство могат да бъдат предвидени в закон.“

Създава се нов §...:

“§...В чл. 102, ал. 3 т. 3 се заличава.”

Параграф 7 се изменя така:

“§ 7. В чл. 110 думата “само” се заличава, а на края се добавя “като условието по чл. 65, ал.1, изречение второ не се прилага”.

Създава се нов §...:

“§...В чл. 117, ал. 2, в изречение първо накрая се добавя „и неин основен носител е съдът“ и се създава ново изречение второ: „Прокуратурата и следствените органи са в системата на съдебната власт.“, а досегашното изречение второ става изречение трето.

Параграф 8 се изменя така:

“§ 8. В чл. 126 се правят следните изменения и допълнения:

1. В ал. 1 накрая се добавя „които разглеждат наказателни дела“.

2. Алинея 2 се изменя така:

„(2) Главният прокурор представлява прокуратурата и ръководи Върховната прокуратура.”

3. Създава се ал. 3:

„(3) Главният прокурор по предложение на Върховната прокуратура утвърждава общи методически правила за дейността в досъдебното производство на прокурорите, следователите и другите разследващи органи, които подлежат на обжалване пред Върховния административен съд, по ред определен в закон.”

Параграф 9 се изменя така:

“§ 9. В чл. 127 , т. 5 и 6 се изменят така:

„5. предприема действия за оспорване на незаконосъобразни актове пред съда, в случаите, предвидени в закон;

6. освен по наказателните дела от общ характер, в предвидените със закон случаи участва и в други дела в защита на публичния интерес или в интерес на лица, които се нуждаят от специална закрила.”

Създава се нов §...:

“§... Член 128 се изменя така:

„**Чл. 128.** Следствените органи осъществяват разследване по наказателни дела в случаите, предвидени в закон.“

Параграф 10 се изменя така:

“§ 10.

1. Членове 129 - 130б. се изменят така:

“**Чл. 129.** (1) Съдиите се назначават, повишават, понижават, преместват и освобождават от длъжност от Висш съдебен съвет.

(2) Председателят на Върховния касационен съд и председателят на Върховния административен съд се назначават и освобождават от президента на републиката по предложение на Висшия съдебен съвет за срок от седем години без право на повторно избиране. Указът на президента се издава в седемдневен срок. В случай на неиздаване на указа в срок, решението на Висшия съдебен съвет се обнародва. Президентът не може да откаже назначаването или освобождаването при повторно направено предложение. Указът на президента се издава в седемдневен срок. В случай на неиздаване на указа в срок, решението на Висшия съдебен съвет се обнародва.

(3) Административните ръководители на съдилищата, с изключение на тези по ал. 2, се назначават на ръководната длъжност за срок от пет години с право на повторно назначаване само за още един мандат.

(4) С навършване на петгодишен стаж като съдия и след атестиране, с решение на Висшия съдебен съвет съдиите стават несменяеми. Те, включително лицата по ал. 2, се освобождават от длъжност само при:

1. навършване на 65-годишна възраст;
2. подаване на оставка;
3. влизане в сила на присъда, с която е наложено наказание лишаване от свобода за умишлено престъпление;
4. трайна фактическа невъзможност да изпълняват задълженията си за повече от една година;
5. тежко нарушение или системно неизпълнение на служебните задължения, както и действия, които накърняват престижа на съдебната власт.

(5) Придобитата несменяемост се възстановява при следващо заемане на длъжността съдия в случаите на освобождаване по ал. 4, т. 2 и 4.

Чл. 130. (1) Прокурорите и следователите се назначават, повишават, понижават, преместват и освобождават от длъжност от Висш прокурорски съвет.

(2) Главният прокурор се назначава и освобождава от президента на републиката по предложение на Висшия прокурорски съвет за срок от пет години без право на повторно избиране. Кандидатури за главен прокурор могат да издигат трима от членовете на Висшия прокурорски съвет, както и министърът на правосъдието. Указът на президента се издава в седемдневен срок. В случай на неиздаване на указа в срок, решението на Висшия прокурорски съвет се обнародва. Президентът не може да откаже назначаването или освобождаването при повторно направено предложение. Указът на президента се издава в седемдневен срок. В случай на неиздаване на указа в срок, решението на Висшия прокурорски съвет се обнародва.

(3) За извършено престъпление от общ характер главният прокурор или негов заместник се разследва и обвинението се поддържа пред съда от прокурор, който е заемал длъжността съдия във Върховния касационен съд от наказателната колегия или с ранг на съдия във Върховния касационен съд от наказателните отделения на апелативните или окръжни съдилища до момента на назначаването. Процедурата за избор и назначаване се определя в закон.

(4) Административните ръководители в системата на прокуратурата, с изключение на главния прокурор, се назначават на ръководната длъжност за срок от пет години с право на повторно назначаване само за още един мандат.

(5) Прокурорите и следователите стават несменяеми и се освобождават от длъжност с решение на Висшия прокурорски съвет при условията на чл. 129, ал. 4. Придобитата несменяемост се възстановява при следващо заемане на длъжността прокурор или следовател в случаите на освобождаване по чл. 129, ал. 4, т. 2 и 4.

Чл. 130а. (1) Висшият съдебен съвет се състои от 15 членове и включва председателя на Върховния касационен съд и председателя на Върховния административен съд, които са негови членове по право, осем членове, избирани пряко от съдиите от всички съдилища, и петима членове, избирани от Народното събрание.

(2) Висшият прокурорски съвет се състои от 10 членове и включва главния прокурор, който е негов член по право, двама членове, избирани

пряко от прокурорите, един член, избран пряко от следователите, и шестима членове, избрани от Народното събрание.

(3) За членове на Висшия съдебен съвет и на Висшия прокурорски съвет, които не са техни членове по право, се избират юристи с високи професионални и нравствени качества, които имат най-малко петнадесетгодишен юридически стаж и са независими и партийно неутрални. Народното събрание не може да избира за членове на двата съвета лица, които заемат длъжността на прокурор или следовател към момента на избора. Представители на обществеността и на професионалните организации могат да дават становища за кандидатите и да наблюдават процеса.

(4) Народното събрание избира членове на Висшия съдебен съвет и на Висшия прокурорски съвет с мнозинство две трети от народните представители.

(5) Мандатът на избраните членове на Висшия съдебен съвет и на Висшия прокурорски съвет е четири години. Те не могат да бъдат преизбрани веднага след изтичане на този срок. Изборните членове на Висшия съдебен съвет и на Висшия прокурорски съвет запазват своя статут на съдии, прокурори или следователи.

(6) Мандатът на избран член на Висшия съдебен съвет и на Висшия прокурорски съвет се прекратява при:

1. подаване на оставка;
2. влязъл в сила съдебен акт за извършено престъпление;
3. трайна фактическа невъзможност да изпълнява задълженията си за повече от една година;
4. дисциплинарно освобождаване от длъжност или лишаване от право да упражнява юридическа професия или дейност.

(7) При прекратяване на мандата на избран член на Висшия съдебен съвет и на Висшия прокурорски съвет на негово място се избира друг от съответната квота, който довършва мандата.

Чл. 130б. (1) Висшият съдебен съвет и Висшият прокурорски съвет осъществяват правомощията си самостоятелно и чрез Общо събрание.

(2) Висшият съдебен съвет:

1. назначават, повишават, преместват и освобождават от длъжност съдиите;

2. правят предложение до президента на републиката за назначаване и освобождаване на председателя на Върховния касационен съд и председателя на Върховния административен съд;

3. правят периодични атестации на съдиите и административните ръководители на съдилищата и решават въпроси за придобиване и възстановяване на несменяемост;

4. налага дисциплинарни наказания понижаване и освобождаване от длъжност на съдиите и административните ръководители на съдилищата;

5. назначава и освобождава административните ръководители на съдилищата;

6. решават въпроси за организацията на дейността на съдилищата;

7. приема проекта на бюджет на системата на съдилищата;

8. организира и ръководи изпълнението на бюджет на съдилищата;

9. приемат решения за прекратяване на мандата на избран член на Висшия съдебен съвет при условията на чл. 130а, ал. 6;

10. организира квалификацията на съдиите;

11. изслушва и приема съответните годишни доклади по чл. 84, т. 16;

12. управлява недвижимите имоти на съдебната власт;

13. осъществяват и други правомощия, определени със закон.

(3) Висшият прокурорски съвет:

1. назначава, повишава, премества и освобождава от длъжност прокурорите и следователите;

2. прави предложение до президента на републиката за назначаване и освобождаване на главния прокурор;

3. прави периодични атестации на прокурорите, следователите и административните ръководители в системата на прокуратурата и решава въпроси за придобиване и възстановяване на несменяемост;

4. налага дисциплинарни наказания понижаване и освобождаване от длъжност на прокурорите, следователите и административните ръководители в системата на прокуратурата;

5. назначава и освобождава административните ръководители в системата на прокуратурата;

6. решава въпроси за организацията на дейността на прокуратурата;

7. приема проекта на бюджет на прокуратурата;

8. организира и ръководи изпълнението на бюджет на прокуратурата;

9. приема решения за прекратяване на мандата на избран член на Висшия прокурорски съвет при условията на чл. 130а, ал. 6;

10. организира квалификацията на прокурорите и следователите;

11. изслушва и приема годишния доклад по чл. 84, т. 16;

12. участва в управлението на недвижимите имоти на съдебната власт, съгласувано с Висшия съдебен съвет;

13. осъществява и други правомощия, определени със закон.

(4) Общото събрание на Висшия съдебен съвет и Висшия прокурорски съвет се състои от всички членове на двата съвета. Общото събрание:

1. Одобрява проекта на бюджета на съдебната власт по предложение на Висшия съдебен съвет и Висшия прокурорски съвет;

2. приема становища по общи за съдебната власт организационни въпроси;

3. приема становища по въпроси, свързани с управлението на недвижимите имоти на съдебната власт;

4. обсъжда и други общи за съдебната власт въпроси, свързани с независимостта на съдебната власт, определени със закон.

(5) Заседанията на Висшия съдебен съвет и на Общото събрание на Висшия съдебен съвет и Висшия прокурорски съвет се председателстват от председателя на Върховния касационен съд, а в негово отсъствие от председателя на Върховния административен съд.

(6) Министърът на правосъдието и главният инспектор може да присъстват на заседанията на Общото събрание на Висшия съдебен съвет и Висшия прокурорски съвет, както и на заседанията на двата съвета, като не участват в гласуването.

2. В чл. 130в т. 1 се изменя така:

„1. предлага проект на бюджет на съдебната власт и го внася за разглеждане във Висшия съдебен съвет и във Висшия прокурорски съвет;”

Параграф 11 да отпадне.

Параграф 12 се изменя така:

“§ 12. В чл. 132а, ал. 4 се изменя така:

„(4) Главният инспектор и инспекторите могат да бъдат преизбирани на същата длъжност само за още един мандат. След приключване на мандата те

не могат да заемат длъжностите съдия, прокурор и следовател в продължение на две години и могат да се пенсионират по ред, определен със закон.“

Създава се §...:

“§.В чл. 133 след думите „Висшия съдебен съвет“ се добавя „Висшия прокурорски съвет“ и се поставя запетая.

Параграф 13 да отпадне.

Параграф 14 се изменя така:

“§ 14. В чл. 150 се правят следните изменения и допълнения:

1. Алинея 2 се изменя така:

“(2) Всеки съд по искане на страна по делото или по своя инициатива може да сезира Конституционния съд с искане за установяване на несъответствие между закон, приложим по конкретното дело и Конституцията. Производството по делото продължава, като съдът, чието решение е окончателно, постановява съдебния акт след влизането на решението на Конституционния съд в сила.“

2. Създава се нова ал. 3:

“(3) Главният прокурор може да сезира Конституционния съд с искане по чл. 149, ал. 1, т. 2, 5, 6 и 7.”

3. Досегашните ал. 3 и 4 стават съответни ал. 4 и 5.”

Параграф 15 да отпадне.

Параграф 16 да отпадне.

Наименованието на подразделението “Преходна разпоредба” се изменя така: **“Преходни и заключителни разпоредби”**.

Създава се нов §...:

“§ (1) Народното събрание в срок от шест месеца от влизането в сила на Закона за изменение и допълнение на Конституцията на Република

България приема законите, които се отнасят до прилагането на тези изменения и допълнения.

(2) Трудовите правоотношения на служителите от администрацията на Висшия съдебен съвет се запазват и се уреждат при условията и по реда на действащото законодателство при преминаване към друг работодател.

Създава се нов §...:

§...(1) Изборните членове на Висшия съдебен съвет и на Висшия прокурорски съвет се избират в срок от три месеца след влизане в сила на законите, които се отнасят до прилагането на чл. 129 - чл. 130б.

(2) До избирането на Висш съдебен съвет и на Висш прокурорски съвет, Съдийската колегия и Прокурорската колегия на досегашния Висш съдебен съвет изпълняват функциите на Висш съдебен съвет, съответно на Висш прокурорски съвет по тази Конституция, с изключение на правомощията по 130б, ал. 2, т. 2 и ал. 3, т. 2.”

МОТИВИ:

Представените предложения отразяват в голямата си част постъпилите становища в хода на дебата при разглеждане на предложенията за изменения и допълнения в Конституцията на Република България.

С цел укрепване на независимостта на съдилищата и гарантиране независимия статут на всички съдии, прокурори и следователи, възприемаме постъпилите становища за редакция на чл.117, ал. 2, в която се установяват принципните положения относно независимостта и статута на магистратите. Изрично се посочва, че основен носител на съдебната власт е съдът, както и че прокуратурата и следствените органи са в системата на съдебната власт.

Предвид постигнатия консенсус в хода на обсъжданията, запазва се правомощието на главния прокурор да дава методически указания за точното и еднакво прилагане на закона в досъдебното производство от прокурорите,

следователите и другите разследващи органи. По този начин се преодолява риска от разнопосочна и противоречива практика в различните райони на страната. Възприети са и препоръките относно прецизиране на правомощията на главния прокурор по чл. 126.

Съобразени са и изразените становища от органите на съдебната власт за необходимост от формат, в който Висшия съдебен съвет и Висшия прокурорски съвет да обсъждат и да си взаимодействат по общи за съдебната власт въпроси - напр. обсъждане на проекта на бюджет, общи организационни въпроси, като и други общи за съдебната власт въпроси, свързани с независимостта на съдебната власт, определени със закон. Предлага се тази форма на взаимодействие да бъде Общо събрание на двата съвета, което не води до нарушаване на самостоятелността на двата органа.

С цел запазване на заложения в Конституцията модел за баланс и взаимодействие в предложената редакция на чл. 129, ал. 2 от Конституцията се възстановява конституционната роля на президента на републиката да назначава и освобождава с указ председателите на ВКС и ВАС и главния прокурор. Отпада възможността за повторен мандат на председателите на ВКС и ВАС и на главния прокурор.

Взети са предвид всички забележки, получени в хода на обществените обсъждания по отношение на Инспектората към Висшия съдебен съвет. Запазена е единствено възможността за пенсиониране на главния съдебен инспектор и инспекторите, като компенсация в замяна на въвежданото ограничение те да не могат да заемат длъжности на съдии, прокурори или следователи. Предвижда се възможност, по тяхно желание тези лица да се пенсионираат. Така формулираната разпоредба сочи на идеята на конституционния законодател инспекторите да имат максимална степен на независимост и свобода от какъвто и да е конфликт на интереси.

Възприет е и формираният в хода на дебата консенсус, конституционният законодател да продължи подхода за поэтапното отваряне на Конституционния съд към гражданите, каквато е досегашната практика при конституционните изменения, както и поради легитимни съображения с оглед ресурсното и кадрово осигуряване на КС. Предлага се редакция на разпоредбите, с която се съчетава процедурата за сезиране от редовните

съдилища в рамките на висящи пред тях конкретни производства с искане на страна в процеса за отнасяне на въпроса за конституционността на приложимия по делото закон до КС. По този начин ще се предпази КС от множество необосновани и недопустими жалби, като редовните съдилища ще бъдат своеобразен филтър на жалбите и ще са пряко ангажирани в процеса по опазване на върховенството на конституцията. Този подход ще съкрати и сроковете, в които гражданите ще получат защита от КС на техните конституционни права.

С оглед изразените становища, оттегля се и предложението за определяне на националния празник на Република България в Конституцията и се предлага свързаните с това параграфи да отпаднат.

ВНОСИТЕЛИ:

Христо Убачков

Нагмега Мерджанова

Андрей Ринков

Кирил Петков

Байко Борисов

Иванов Иван

Денис Цветков
Иванов Иван

Георги Георгиев

Стефан Митов

Иванов Иван

Иванов Иван

Иванов Иван

Иванов Иван

Иванов Иван

Иванов Иван

Иванов Иван

Иванов Иван

Иванов Иван

Иванов Иван

Иванов Иван

Иванов Иван

Иванов Иван

Иванов Иван

Иванов Иван

Иванов Иван

Иванов Иван

Иванов Иван

Илиана Петрова Жекова
Десислава Цветанкова Трифоново
Илиана Сивцова Димитрова
Даниел Тихомиров Александров
Светлин Сивцев Иванов

Востан Радичев Радичев

Георги Николаев Кръстев
Ванели Пламенов Каровски

Мартин Николаев Харизалиев
Павел Алексеев Христоф

Валентин Мирков Милчев
Костадин Радков Стойков

Йордан Стоянов Кръстанов

Димитр Димитров Христоф

Димитр Ангелов Иванов

Кристина Георгиев Христоф
Кристина Методиева Димитрова

Анна Василева Анастасова
Медина Евлер Мехмед-Хамза

Матей Вайцков Сафиев
Христо Вайцков Христоф
Александар Анастасов Анастасов
Гюскал Хюскал Хюскал
Бранимир Николаев Балацев

Георгий Иванович Персид
Ирина Яковлевна Сидорова

Роман Павлович Митов

Матер Мислав Мислав

Александр Коцков Иванко

Маточ Митов Митов

Александра Менова Ташева

Мария Ирекс Белова

ДЕЯК АЛЕКСАНДРОВ ДОБРОВ

Росица Любенова Кирова

Таша Мобаширова Бишева

Любка Любенова Далева

Николай Николаевич Стафари

Темнушка Перова Перкова

Христо Георгиев Георгиев

Валентин Иванов Радев

Кристина Георгиева Брава

Евгений Захаров

Радми Точков

Делян Пеевски-
Стамбол Амбасад.
Хану Хану
Фили Рейндорф
Гордан Цонев
Филиз Люменова
Марко Раненов.
Несие Кабак

Момчи Момчи
Ахмед Шехер,
ЦВЕТАН ЦИТЕН
Дженал Ботанова
Алихан Якова
Ахмед Ахмедов
Ахмед Ахмедов
Байрам Байрам
Хайри Садров.
Остан Мурадов
Валихан Тохид
Тавлин Кросев
Емерев Емерев
Шейхан Леорзиев
Хайме Рамизан

Сезгин Мухамед
Ухсан Хакер
Рашид Ахмед
Гоним Ахмед
Севим Али
Елхан Келков
Джездел Умаров
Елван Туркан
Танер Али
Ертем Дюсөва
Димитър Норадиов
Асиф Георгий

Гюю Гюв
Камиле Касимов

Венко Сабунджиев

Росиза Хангова Ибракимова

Улеи Стойчева Димитрова

Кевр Василев Косев

Звизло Николов Мирчев

Марган Димитров Димитров

Димитер Георгиев Хайденков

Михан Григоров Камбарев

Тайяна Султанова:

Васил Пандев

Росит Кострова

Георги Гаврилов

Гюзи Михалев

Васил Стефанов

Улер Арменджиев

Свилен Ибрахимов

Люден Ивков

Гадюска и шарки
Бюняши Каса
Иордан Терзийски
Задина Млява
Кристиана Петрова

~~Васил Василев~~

Желько Манев

Мирослав Иванов

Денца Симеонова

~~Иванко Петров~~

Димитрина Димитрова-Кедрова

Зенца Крива-Андова

Зоя Митрова

Ирина Муфтачиева

Владислав Пачев

Васил Тодев

ИВАН БЕЛГЕВ

Милена Георгиева

Занца Зенца

Мирен Митев

Антоновича Гюльс,

Александр Давидович

Александр Иванович

Александр Иванович

Александр Иванович

Александр Иванович

Александр Иванович

Александр Иванович

Александр Иванович

Александр Иванович

Александр Иванович

Александр Иванович

Александр Иванович